Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 120. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го ЧЕРВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 26, 1956. No. 120. VOL. LXIII.

СЕНАТОРИ ОБУРЕНІ ВИСТУПОМ ВИЛСОНА

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ НАЗВАВ ЗМАГАННЯ СЕНАТУ ЗБІЛЬШИТИ ВИДАТКИ НА ЛЕТУНСТВО СМІШНИМИ"; СЕНАТОР БРІДЖЕС ТВЕРДИТЬ, ЩО ВИЛСОН ЦИМ СЛОВОМ ПОГІРШИВ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ

Вашингтон. — Сенатори обурені виступом секретаря оборони Чарлза Е. Вилсона, який у своїй промові в Квантіко, Вірджінія, назвав „смішною" акцію демократичних сенаторів збільшити видатки на летунство на один більйон долярів. Цю промову виголосив Вилсон ще в п'ятницю 22-го червня, але обурення внаслідок цього його нещасливого вислову не зменшилося, хоч він пізніше заявив, що його „мильно" зрозуміли і що він не думав ображати Сенат. В суботу цілий день ряд демократичних сенаторів гостро критикували Вилсона, а республіканці його не обороняли, бо й вони згідні в тому, що видатки на летунство збільшити принаймні на 500,000.000 долярів в порівнянні з сумою, яку запропонував уряд президента Айзенгавера. Демократичні сенатори домагаються негайної резигнації Вилсона. Вилсон оправдувався за цей нефортунний вислів, але нічого не згадував про резигнацію. Очікують, що Сенат дасть гостру відсіч Вилсонові на своєму повному засіданні. Голова Республіканської Політичної Комісії в Сенаті республіканський сенатор Стайлес Бріджес заявив, що нещасливий вислів секретаря оборони не допоміг, тільки спричинив шкоду урядові, бо тепер важко буде переконати Сенат, щоб погодився на те, щоб збільшити видатки на летунство тільки на 500,000.000 долярів, а не на більше, як один більйон, як цього домагаються демократи. Сенатор Бріджес промовляв на телевізійній стації АБС і сказав, що не передбачає резигнації Вилсона, але побоюється, що Вилсон дав добрий аргумент демократам в їхній передвиборчій кампанії, і вони з нього будуть користати аж до кінця виборчої кампанії. Вилсон, на думку сенатора Бріджеса, пошкодив економічним планам уряду. Сенатор Бріджес є автором компромісової поправки, щоб видатки на оборону становили 33,635,066.000 долярів, які вже прийняла Палата Репрезентантів. Сенатська Комісія Видатків ухвалила збільшити цю суму на 1,348,668.000 долярів. Уряд погодився б на збільшення в сумі 500,000.000 долярів, і таке збільшення пропонують прихильні урядові республіканські сенатори. Бріджес уважає, що секретар оборони не виправдався в цій пізнішій заяві перед журналістами. Сенатор Бріджес заявив, що Вилсон є добрий секретар оборони, але його відношення до Конгресу не є правильне.

Рутер передбачає перемогу демократів

Мінеаполіс, Міннесота. — Голова Об'єднаних Автомобільних Робітників і віце-голова АФП - КІО Волтер П. Рутер промовляв на конвенції демократичних фермерів і заявив, що „Демократична партія може виграти найближчі вибори, якщо не буде старатися про те, щоб бути всім для всіх". Рутер казав, що демократи не сміють конкурувати з урядом президента Айзенгавера в тому, щоб бути „партією золотої середини". ЗДА, казав Рутер, стоять на порозі ясного майбутнього. „Це перший раз в історії сталося те, що наука і технологія вможливлюють людству заспокоювати свої економічні й матеріяльні потреби, і тепер люди можуть присвятити більше часу на товариські, культурні й духовні потреби".

Сенатор Істленд проти Високого Комісара ОН для справ втікачів

Вашингтон. — Голова Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки демократичний сенатор Джеймс О. Істленд поновив свою атаку проти високого Комісара Об'єднаних Націй голляндця Г. Й. ван Гейвена Гедгарта, закидаючи йому прихильність до комунізму. Сенатор Істленд зробив це в листі до американського амбасадора при ОН Генрі Кебота Ладжа. Істленд тепер опублікував цей лист. Сенатор Істленд сумнівається, чи цей високий комісар зможе і схоче допомогти втікачам з-поза залізної заслони, бо він написав передмову до голляндського видання прокомуністичної книжки, в якій вихваляв комунізм. Амбасадор Ладж відповів, що комісар ван Гейвен Гедгарт противився насильній репатріяції втікачів до СССР. Ладж заявив, що не погоджується з передмовою Гедгарта, але не має даних, щоб міг виступити проти нього як комісара ОН.

Ціни на консумпційні товари зменшилися на 0.2 відсотка

Вашингтон. — Статистичне Бюро при департаменті праці повідомляє, що в тижні, який закінчився 19-го червня ц. р., ціни на консумпційні товари зменшилися на 0.2 відсотка і становили 114.0 в порівнянні з пересічними цінами в роках 1947-1949, коли вони виносили 100. Значно зменшився індекс цін на фармерські продукти, бо в тому тижні подешевшали ціни на ячмінь, овес, кукурудзу і на деякі роди рогатої худоби. Зменшилися також ціни на яйця, але овочі і городина подорожчали. Подорожчали також кава і какао. Подешевшали товщі. Інші товари, поза харчами, не виказували змін в своїх цінах в порівнянні з попереднім тижнем, який закінчився 12-го червня.

В АМЕРИЦІ

● **Губернатор стейту Кентокі** А. Б. Чендлер найменував на місце сенатора, яке звільнилося після смерти Албена В. Барклі — голову стейтового демократичного комітету Роберта Гомфрі. Гомфрі займатиме це становище до наступних виборів восени цього року. Кілька днів тому на це становище був найменований Джозеф Дж. Лірі, але він його не прийняв.

● **21-го червня** відбулося засідання урядового кабінету під проводом віце-президента Ричарда М. Ніксона. Це було перше від 8-го червня засідання членів кабінету, коли занедужав президент Айзенгавер.

● **Мешканці ЗДА** щораз менше споживають спорошкованого молока. І так, у 1947 році спорошкованого молока спожито на особу 18.5 фунта, а в році 1953 тільки 15.5 фунта.

● **Кандидат на президента,** нюйоркський губернатор Аверел Гарриман 30-го червня виїжджає на передвиборчу кампанію до стейтів Айова, Міннесота і Північна Дакота. Перед цією подорожжю Гарриман буде присутній на Крайовій Конференції Губернаторів в Атлантик Сіті, Н. Дж., і вернеться до Ню Йорку аж 3-го липня.

● **36-річна жінка Евелин** Мілс, в двох місцях хотіла підпалити літака, в якому летіли 52 особи. Літак, що летів із Клівленду до Маямі на Флориді, затримався в Шарлотті, Північна Каролайна, де Евелин Мілс передано поліції. Агенти ФВІ ствердили, що в цьому випадку не може бути мови про саботаж, бо Мілс — умово хвора і вже лікувалася в психіятричній лікарні.

Ніксон заступатиме Президента на 10-річчі Незалежности Філіппін

Вашингтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон буде заступати президента Айзенгавера на відзначуванні 10-ти річчя Незалежности Філіппінської Республіки. В урядових колах вважають, що призначення віце-президента Ніксона на учасника цієї паради має бути відповіддю на закид філіппінців, що ЗДА нібито занедбують приязнь Філіппінів, а більше дбають про Індію, Бірму, Індонезію. Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гагерті заявив, що президент Айзенгавер цікавиться Філіппінами, бо він там виконував військову службу і тому, що Філіппіни під час останньої війни відограли ролю „великого союзника ЗДА." Ніксон поїде до Манілі з своєю дружиною, і вернеться додому зараз після 4-го липня, бо хоче брати участь в нарадах Сенату, та з огляду на цьогорічні вибори.

Президент почав свій останній тиждень в шпиталі

Вашингтон. — Президент Айзенгавер почав свій останній тиждень в шпиталі „Волтера Ріда" і почувається дуже добре після того, як йому витягнули останні нитки після операції, яка відбулася 9-го червня. Президент сам без допомоги пройшовся коридором впродовж 80 стіп і там заявив пані Айзенгавер, що почав останні кроки до свого видужання. Айзенгавер має залишити шпиталь при кінці цього тижня, і після того від'їде на свою фарму в Геттисбургу. Президент конферував із своїм головним асистентом Шерманом Адамсом впродовж 45-ти хвилин, розмовляв із своїм братом д-ром Мілтоном Айзенгавером та з генералом Алфредом М. Грунтером, командантом збройних сил Північно-Атлантійського Порозуміння (НАТО). Грунтер має промовляти на конференції губернаторів в Атлантик Сіті, Н. Дж. Президент видужує в задовільному темпі.

Американські комуністи критикують „дружньо" Москву й атакують Хрущова за переслідування жидів

Ню Йорк. — Комуністична партія ЗДА приєдналася до становища інших західньоевропейських комуністичних партій, що не можна обвинувачувати самого тільки Сталіна за всі злочини, спричинені за його режиму і висловила однозвучне з іншими комуністичними партіями домагання „основної марксистської аналізи помилок", зроблених не тільки Сталіним, але і проводом комуністичної партії Совєтського Союзу. В заяві компартії Америки, опублікованій в неділю 24-го червня, стверджується, що американські комуністи були „глибоко вражені" ревеляціями Хрущова про Сталінів терор і підкреслюється, що комуністична партія ЗДА не може погодитися з поглядом, що цей терор був і є тільки внутрішньою справою комуністичної партії Сов. Союзу. Теж і не може прийняти аналізи, зробленої Хрущовим, яка скидає всю вину за величезні помилки на химерну поведінку одиниці, що зуміла зосередити в своїх руках всю владу і надуживати її в безконечність. Політичне бюро американської компартії признається в дальшому, що їхня партія мусіла виправдувати в минулому багато актів внутрішньої і зовнішньої політики, які сьогодні виявилися помилковими чи фальшивими. В заяві висловлено побажання до теперішнього колективного проводу совєтської компартії подати основну аналізу причин, чому і як на протязі 20-ох років „могли відбуватися і продовжуватися такі порушення і спотворювання соціялістичної демократії, справедливости й інтернаціоналізму." Американські комуністи відважуються у своїй заяві атакувати навіть Хрущова, за те, що він толерує переслідування жидів у сателітських країнах, зокрема в Польщі, де ще й сьогодні влада розв'язує жидівські організації й установи і ліквідує жидівських діячів. Наприкінці осуджена в заяві дотеперішня безкритична залежність американської та інших комуністичних партій від Москви і висловлена вимога рівности всіх партій і права кожної з них на „дружню критику" супроти совєтської компартії.

Відбулася Перша Виставка Української Книги в Конгресовій Бібліотеці у Вашингтоні

Вашингтон. — В днях 22 до 25 червня ц. р. відбулася перша виставка української книжки в Конгресовій Бібліотеці. Виставка, яку влаштував проф. Ярослав Рудницький, теперішній Консультант Бібліотеки в справах українїки, обіймала рідкісні книги з фондів Конгресової Бібліотеки від 17-го до кінця 19-го сторіччя, починаючи від славного Требника Петра Могили з 1664 року. Виставку відкрив у репрезентативному Вілтон Павіллоні діючий бібліотекар в присутності ряду офіційних представників Бібліотеки та групи її працівників, як теж голови Української Секції Голосу Америки, п. Кедровського.

Українська Мистецька Студія у Філаделфії відкрила свою 4-ту річну виставку

НАГОРОДУ ЖУРНАЛУ „ВЕСЕЛКА" ОДЕРЖАЛА ХРИСТИНА ЗЕЛІНСЬКА І НАГОРОДУ КУЛЬТУРНОЇ КОМІСІЇ — НАТАЛІЯ БЕЗБОРОДЬКО

Філаделфія. — В суботу 23 червня ц. р. о год. 1-ій по полудні відбулося відкриття 4-ої Річної Виставки Української Мистецької Студії у Філаделфії. У виставці взяло участь 24 старші і молодші учні Студії. Відкрив виставку промовою про працю Студії проф. Петро Мегик, керівник Студії, і після цього Впр. о. Юстин Гірняк роздав признані учням нагороди. Нагороду ЗУАДКомітету одержала Роксоляна Лучаковська, нагороду СУКІП-у — д-р Богдан Кондра, нагороду журналу „Веселка" за графіку — Христина Зелінська, нагороду Літературно-Мистецького Клюбу у Філаделфії — Василь Дорошенко і нагороду Культурної Комісії УНСоюзу Наталія Безбородько. Крім того вирізнено твори Оксани Мурій, Анни Бедиарської і Софії Лади. Українська Мистецька Студія у Філаделфії існує вже чотири роки і за цей час добилася замітних успіхів у своїй праці з мистецьким доростом. В цьому році вчилося у Студії 23 учні (минулого року 28 учнів). — Вчать у Студії: проф. Петро Мегик, д-р Роман Голубінка, проф. Володимир Кивелюк та проф. Петро Андрусів. Патронат Студії очолюють: інж. Богдан Лучаковський, Впр. о. Юстин Гірняк та п. Зелінський.

ШЕФ ЛЕТУНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА У МОСКВІ

Шеф штабу летунських збройних сил ЗДА, Натан Твайнінг (праворуч), оглядає виставку совєтських воєнних літаків у Москві. Перший зліва маршал Іван С. Конев, заступник міністра оборони СССР. Посередині американський амбасадор до СССР Чарлз Е. Болен.

Ливан славить Америку за її допомогову акцію

Бейрут. — Уряд Ливану опублікував офіційний комунікат, в якому славить З'єдинені Держави за їх великодушну фінансову й технічну допомогу, що вможливлює великий поступ відсталої ливанської економіки і культури. Ливанський комунікат стверджує, що впродовж 4-х років Ливан дістав від ЗДА 23.000,000 дол. Уряд Ливану признає, що поміч закордонні є „інтегральною частиною американської закордонної політики" і що „ливанська економіка, так само, як американська, основується на свободі й індивідуальній ініціятиві". Цей комунікат ливанського уряду має особливе й високо позитивне політичне значення, бо він появився напередодні приїзду до Бейруту совєтського міністра закордонних справ Шепілова. Саме з уваги на ту його подорож по країнах Близького і Середнього Сходу з міщком фінансових пропозицій для підкуплювання арабських і магометанських держав, — ЗДА приспішили своє рішення дати допомогу Ливанові у висоті 3,670,000 дол. — Шепілов, виїхавши з Єгипту, прибув до Дамаску в Сирії. Хоча уряд Сирії, який має тісний військово-політичний союз із Єгиптом і Савді Арабією проти Ізраїлю, хоче дістати від Шепілова виразне запевнення, що СССР підтримає арабські країни проти Ізраїлю, Шепілов був настільки обережний, що такого запевнення не дав.

Совєтський втікач передбачає несподівану атаку СССР на вільний світ

Вашингтон. — Державний департамент опублікував звіт про інтерву з совєтським втікачем, який твердить, що СССР почне несподівану атаку на вільний західній світ, як тільки уважатиме, що має на це силу. Цей совєтський втікач заявив, що, на його думку, комуністи виграють війну з Заходом. Державний департамент не повідомив, коли відбулось це інтерву, перед чи після останніх випадків в СССР. Відомо тільки, що той втікач залишив совєтську зону Австрії ще в 1954 році, внаслідок непорозуміння з совєтською владою. Він залишив під Совєтами жінку і сина.

У ВАРШАВІ ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ З'ЇЗД ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

Мюнхен. (Орт.). — Згідно з повідомленням варшавського радіо, в днях 16—18 червня б. р. відбувся у Варшаві перший організаційний з'їзд українських делегатів з терену Людової Польщі. Ціллю з'їзду було обговорення і прийняття статуту „Українського суспільно-культурного товариства", обміна думок про положення українців в Польщі і призадума над покращанням суспільно - економічного і культурного положення української меншини в державі. Після закінчення обрад відбулась мистецька програма, в склад якої ввійшли виступи української, білоруської й литовської ансамблів. Наради, що тривали два дні, відкрив українець Щирба і вітав їх від імені уряду і партії міністер освіти Яросінський, підкреслюючи „готовість партії й уряду прийти українському населенню Польщі з поміччю при налаштуванні їхнього культурно-національного життя".

У відповідь міністрові п. Щирба запевнив, що завданням Товариства „буде виховувати українських жителів Польщі на льояльних громадян Людової Польщі." Під час обрад, в яких взяло участь кількасот делеґатів і запрошених гостей, порушувано справу економічних трудностей, з якими зустрічаються українці в терені; відсутність помочі урядових чинників при загосподаровуванні на нових місцях поселення і відсутність власного шкільництва. Міністер Яросінський запевнив присутніх, що партія й уряд „поведуть гостру боротьбу проти проявів національного шовінізму і доложать зусиль, щоб українське населення було пропорційно втягуване до місцевих урядів самоврядування і дістало власне шкільництво. Тому, що більшість українців розпорошена по великих просторах може навіть доведеться їх стягати в один повіт, щоб в цей спосіб забезпечити їхні культурні потреби". Як повідомило радіо, під час нарад з'їзду було видане перше число української газети п. н. „Наше слово", що повністю було присвячене проблемам Товариства. Наради закінчилися вибором управи Товариства, що її очолив п. Макух.

Після заснування товариства українських студентів у Вроцлаві і відомостей про існування там ближче невідомого українського товариства — перша офіційна інформація теперішнього польського уряду щодо українців в Польщі. Досі ані в пресі ані в радіо сателітської Польщі не було офіційної згадки про існування української меншини, ані про будь-яке її зорганізування. Факт, що на з'їзді мало бути „кількасот делеґатів" від українців з терену, каже думати, що число українців в Польщі сягає яких 200 тисяч. В українських політичних колах в Европі коментують цю подію, як намагання Польщі нормалізувати — за наказом Москви — польсько-українські стосунки в своїй країні.

У МОСКВІ ВІДБУВСЯ ВЕЛИКИЙ ПОКАЗ СОВЄТСЬКОГО ВОЄННОГО ЛЕТУНСТВА

Москва. — В неділю 24 червня на летовищі Тушіно під Москвою відбувся в присутності 28 закордонних місій великий показ совєтського воєнного летунства, при чому в тому видовищі взяло участь понад 130 машин, із них деякі показавшись вперше чужинецьким гостям. Закордонні делеґації придивлялись показові з даху будинку, прикрашеного портретами Маркса, Леніна і живучих „колективних диктаторів". Найбільше враження зробили бомбардувальники типу „Бізон" конструкції Тупольєва, подібні до американських важких бомбардувальників Б-52, середнього типу бомбардувальники за взорами Ільюшина і важкий турбомоторовий бомбардувальник „Медвідь". Зрештою, ті літаки були вже відомі, бо показали їх були в 1-травневій параді цього року. А втім, бомбардувальників з офенсивним призначенням показано розмірно мало, бо — як сам Хрущов зазначив — річ ішла про показання оборонного совєтського летунства. Тому у показі взяли участь аж 104 ракетні літаки. Показ попередила ревія гелікоптерів, получена із парашутною демонстрацією. Вся ця парада дістала політичний посмак у зв'язку з приявністю 28 закордонних, спеціяльно для цієї цілі запрошених місій, та прийняттям, на якому совєтські господарі і різні гості виголосили тости безпосереднього політичного характеру, або з посереднім політичним значенням. 5-годинне прийняття відбулось у совєтського міністра оборони маршала Ґерґія Жукова. Як завжди, головною совєтською фіґурою, що заскакувала приявних своїми заявами, був Нікіта Хрущов. На велике і дуже неприємне здивування, він підніс перший тост у честь приявного комуно - китайського маршала летунства, при чому напастливими словами накинувся на маршала Чіянґ Кай-шека. Голова американської летунської делеґації генерал Натан Твайнінґ не встав і не випив того тосту. Совєтський „прем'єр" Булґанін славив у своїй промові американську допомогу під час останньої війни та запевняв про совєтську „приязнь" і пошану до особи президента Айзенгавера. Взагалі совєтські вожаки кількакратно згадували през. Айзенгавера. Маршал Жуков заторкнув у своїй промові совєтську політику роззброєння, а Хрущов говорив про „економічне суперництво" поміж СССР і ЗДА. У своїй промові генерал Натан Твайнінґ заявив, що це „не його справа говорити про мир і роззброєння", проте, мовляв, ніхто не зацікавлений так у мирі і роззброєнні, як люди у військовій уніформі. Генерал Твайнінґ пригадав, що „Америка цілковито роззброїлась після другої світової війни, а озброїлась наново з вибухом війни в Кореї". „Ми не будемо тепер роззброюватись, поки загальне роззброєння не буде відбуватись під міжнародною контролею, а тоді ми були б щасливі знову зменшити наші збройні сили". Хрущов заповів, що він покаже американській делеґації „деякі наші літаки". Коли, мовляв, американці покажуть совєтським старшинам свої літаки, тоді большевики готові показати американцям свої ракети. На прийнятті у Жукова було коло 1,000 осіб. Генерала Твайнінґа посадили біля англійського державного секретаря для летунства Найґля Бірча. Американська делеґація, яка складається з 10 осіб, в тому числі з 7 генералів і трьох полковників, переведе в СССР цей тиждень, під кінець якого відлетить назад до ЗДА.

Гаммершилд поїде до Москви

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд оприлюднив плян своїх найближчих подорожей. В наступному тижні, в середу 27-го ц. м. він виїде до країн поза залізною заслоною, при чому відвідає Варшаву і Прагу. — Крім комуністичних столиць, його подорож заторкне Штокгольм у Швеції, Гельсінкі у Фінляндії і Відень в Австрії. Він переведе чотири дні в Москві. Вертаючись відтіль він відвідає також Беоґрад в Югославії. Гаммершилд склав свій календарик подорожі так, щоб на 12 липня вернутись із Східньої Европи до Женеви, на річне засідання Економічно-соціяльної Ради Об'єднаних Націй. На жовтень цього року Гаммершилд заповів свою другу офіційну подорож на Середній Схід у справі ізраїльсько-арабського конфлікту. Гаммершилд висловився на тему відносин на Середньому Сході з великим довір'ям і оптимізмом. Говорячи про свою подорож по країнах Европи, він підкреслив бажання відвідати дві малі й невтральні держави, які стали найновішими членами Об'єднаних Націй: Фінляндію і Австрію.

В СВІТІ

● **„Три мудреці" Заходу,** міністри закордонних справ Канади Пірсон, Норвеґії Лянґе і Італії Мартіно, після триденних нарад у Парижі прийшли до переконання, що найкраще запитати всіх 15 членів НАТО, як вони уявляють собі затіснення взаємин між цими державами, при якому всі вони однозгідно могли б виступати назовні одностайним фронтом. Міністри виготовили для цього квестіонар з конкретними запитами. Конечність тіснішої співпраці держав Заходу необхідна в обличчі совєтської небезпеки.

● **Кол. през. Г. Труман** був присутній на ґалерії для почесних гостей в англійській палаті громад під час дебат над зростом злочинности в Англії і конечністю посилення боротьби з нею. Як доказ зросту злочинности, посли наводили вуличні бої, що їх зводять між собою суперницькі банди. Міністер внутрішніх справ Г. Ллойд Джордж боронив англійську поліцію, заявивши, що в усіх випадках про які говорили посли, злочинців зловлено і засуджено.

● **Західньо - німецький** парлямент вирішив одноголосно призначити 1,000,000 нім. марок (коло $240,000) на фінансування дому жидівських старців у Парижі. В столиці Франції є коло 10,000 жидів, які втекли з Німеччини за років гітлерівського панування, при чому 70% їх мають понад 60 років, а 65% — хворі і залежні від громадської допомоги. Віце-президент парляменту, д-р Карль Шмідт, заявив під оплески послів, що допомогти цим жертвам нацизму є „обов'язком чести".

● **Голляндська преса обурена** сенсаційними повідомленнями преси про родинні справи королівського дому Голляндії. Як ми вже повідомляли, королева Юліяна запросила для лікування своєї напівсліпої молодшої доньки — знахорку „чудотворницю" Грету Гофманс. Цю справу перший розтрубів німецький тижневик „Дер Шпіґель". Професійна організація голляндських журналістів запротестувала проти порушення чужинецькою пресою засад журналістичної етики. В цій пресі появились вістки про недалекий розвід королеви Юліяни, її абдикацію і конституційну кризу. Все це буцімто виссано з пальця для сенсації.

● **Індійський прем'єр Неру** виїхав з Ню Делі до Лондону й Вашингтону. По дорозі він зупинився в столиці Сирії Дамаску.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНСЬКА ПРАВДА В ПОХОДІ

Це вже загально устійнене і прийняте переконання, що українці у вільному світі можуть зробити найбільшу прислугу загальній українській визвольній справі і дати найбільший вклад в українські змагання, поширюючи правду про них та про український нарід. Саме в цьому напрямку йдуть і повинні йти головні наші зусилля.

Можливості, способи і засоби поширювання цієї правди майже необмежені як для одиниць, так і для спільноти. Сьогодні маємо вже багато доказів на те, що ця правда — в переможному поході, дармащо ми ще далеко не використали й не використовуємо всіх можливостей. Розгляньмо лише деякі головніші методи та їх результати в поширюванні української правди на американському терені.

Очевидно, що першу ролю в цьому відношенні треба віддати книжці. Піонерську роботу в цій ділянці провадив і провадить Український Народний Союз своїми публікаціями. Досі видав він своїм старанням і своїм коштом десять основних англомовних книг з української історії, літератури, культури і українських змагань. Сотні й тисячі рецензій на ці книги в американській пресі і журналах від океану до океану, як і самі книжки в бібліотеках, книгарнях та каталогах чи в приватних збірках видатних американських діячів є могутнім голосом української правди в поході. В доповненні до цих книг здано вже до друку в американському видавництві чергову публікацію УНС, цим разом — нову книгу проф. Кларенса Меннінґа про Гетьмана Мазепу і його добу, а в найближчих тижнях повинен уже піти до друку перший з двох томів монументальної англомовної Енциклопедії Українознавства, що коштуватиме УН-Союзові коло 40 тис. дол. На черзі в англомовних видавничих плянах УНСоюзу є ще географія України, спеціяльна енциклопедія для шкільної дітвори та молоді і т. п.

Чималу роботу по тій самій лінії виконує й УККомітет своїми періодичними виданнями, „Українським Квартальником" та „Українським Бюлетенем", і принагідними публікаціями. Голос української правди лунає тепер дуже часто навіть з Конґресових Протоколів у Вашинґтоні. Ведуть подібну акцію й інші організації та інституції, і коли б усе це зібрати, то був би це вже направду поважний вклад американських українців в українські змагання.

Іншою, дуже важливою формою поширювання української правди є живе слово, всілякі зібрання, маніфестації, конференції і т. п. Також і тут наша спільнота добилась поважних успіхів. На таких зібраннях і маніфестаціях українська правда часто лунає з уст відповідальних американських діячів і передається опісля до преси.

До цього можна додати ще великий реєстр інших способів *і засобів поширювання української правди*. Один із цих способів підкреслює хоч би теперішнє закінчення шкільного року: в багатьох школах, публічних, середніх і високих, там, де є українські скупчення, на перші місця вибиваються учні і студенти українського походження. Можна б цитувати десятки американських газет, де в повідомленнях про найвидатніших учнів та про призначені їм нагороди зустрічається окреслення: „українець", „українка" чи „українське походження". Багато хто з нас навіть не здає собі справи з того, яку величезну прислугу для поширення української правди, для здобуття уваги американського світу до українського народу та його змагань роблять ці наші діти своїми здібностями і своєю пильністю. Признання за це належиться і їхнім батькам.

Наводячи ці приклади української правди в поході, хочеться сказати ще про один дуже важливий засіб у поширюванні тієї правди, який ми маємо готовий в руках, але який досі зустрічається з належною увагою тільки одиниць. Маємо на думці українське мистецтво, творчість наших мистців, які — на жаль — у великій мірі залишені самі на себе. Між нами, в наших громадах, є найвидатніші представники української мистецької творчости, але досі наш загал все ще дуже мало цікавиться ними та їхньою творчістю. Мистецькі виставки, що їх великими зусиллями влаштовують самі мистці, у нас досі мали відносно мало зрозуміння, а ще менше підтримки. Тим часом, саме мистецька творчість могла б бути у нас одним з найбільш переконливих арґументів для поширення української правди. Свідчить про це хоч би такий факт, що Америка, яка має прямо необмежені інші засоби поширювати свою правду в світі, залюбки користується саме мандрівними мистецькими виставками, призначаючи на це урядові фонди.

Українська правда — в поході, але ми маємо великі можливості цей похід приспішити і зробити його ще більш переможним.

ТАЄМНИЧА ГРА ТІТА

Коли запитали нюйоркського губернатора Аверелла Гарримана, одного з кращих знавців совєтського світу, яка його думка про уділювання дальшої допомоги Америкою комуністичній Юґославії, він сказав: „Трудно мені відповісти на це питання, бо не знаю, яку гру провадить Тіто". Здається, що в цій відповіді схоплена істота теперішнього спору довкола політики юґославського диктатора. Він веде гру, яка вільному світові високо підозріла. Але в поясненні тієї гри виявились поважні різниці. Особливо різко вони виявились в Америці у зв'язку з програмою допомоги закордонові. Коли місяць тому Тіто поїхав до Москви і там зустріли його, як тріюмфатора, а він, його прибічники і московські колективні диктатори почали один одного титулувати „товаришами", в американській публічній опінії позначилась сильна течія проти дальшого скріплювання Юґославії, яка на очах всього світу деклярує Москві свою приязнь й комуністично-ідеологічну вірність. Речником цієї радикальної течії став у Сенаті МекКарті, який віддавна дивився на Юґославію, як на закаптуреного ворога вільного світу, який тільки використовує наївність Заходу, щоб тягнути від нього гроші, товари ба навіть зброю. Ця радикальна течія (яка існує, зрештою, не тільки в Америці) переконана, що в історичний момент „рішального бою" Юґославія не стане по стороні Заходу і не проголосить навіть свій невтралітет, а перейде на бік Москви та її сателітів. Скріплювати ж Юґославію на те, щоб вона, устабілізувавши своє господарство і поставивши на ноги сильну армію, вдарила на свого союзника з Балканського пакту Грецію, уможливила перемарш совєтських військ над Адрійське море, загрозила Італії та створила загрозу взагалі всьому середземноморському обширові — це (казали ці опозиційні кола) просто божевілля.

Однак, офіційні американські чинники підходять до цієї проблеми інакше. Правда, мовляв, Тіто веде гру, але це його гра, а не Москви, і ця гра прозора й не страшна. Вона полягає в тому, щоб запобігати за приязнь і Сходу і Заходу, щоб від ЗДА і від СССР діставати гроші й товари. Проте, Юґославія Тіта доказала, що вона не хоче підпорядковуватись Москві, і їй не підпорядковується. Власне цей спротив Юґославії верховницькій політиці Москви за часів Сталіна і привів до того, що післясталінська Москва скапітулювала, припинила натиск на Беоґрад, погодилась трактувати його в площині рівности і, щоб заспокоїти правителів Юґославії, прийняла Тіта та його почет з такими бучними парадами в Москві. Юґославія — кажуть речники офіційної американської політики — направду невтральна, а не тільки на показ, бо вона знає, що якби вибухла війна, то її нинішній режим не втримався б: при вигрі СССР пропаде самостійницький тітоїзм, а при вигрі демократичного світу, коли в усіх сателітних державах буде знову запроваджений демократичний режим, комунізм не зможе втриматись на юґославському острові. І тому нема чого дивуватися, що Тіто ревізитував Хрущова й Булґаніна і що там так гонорували його, а Заходові не перешкоджають добрі юґославсько-совєтські взаємини. Коли б вільний світ, зокрема ЗДА, відмежувались від Юґославії, то у практиці це означало б, що вони самі штовхнули б її цілком в обійми Москви, отже на цьому виграв би тільки Совєтський Союз. Зустрівшись з бойкотом збоку Заходу, Юґославія не була б всилі успішно боротися проти поновленого натиску Москви і мусіла б погодитись на ролю совєтського сателіта, включно з совєтською залогою в Беоґраді і совєтськими підводними човнами в Спліті. Від цього не скористав би Захід.

Однак ці, прихильні Тітові міркування зазнали поважного удару від проголошеного в минулу середу 20 червня ц. р. спільного офіційного совєтсько-юґославського комунікату. У цьому комунікаті нема лінії поділу поміж юґославською і совєтською закордонною політикою: нема ні одної конкретної справи, в якій політика однієї і другої держави була б різна. Справа комуністичного Китаю і Формози, роззброєння, об'єднання Німеччини, поділу допомоги закордонові, — у цих і інших справах совєтсько-юґославський комунікат міг би бути й одностороннім комунікатом самого тільки совєтського уряду. Далі: якщо Георгій Жуков мав на увазі скомпромітувати Юґославію та її диктатора, то це йому напрочуд добре вдалося. Своєю „невинною" заввагою, що в майбутній війні Совєтський Союз і Юґославія „маршуватимуть знову пліч-о-пліч" (це Тіто потвердив, простягнувши руку Жукову), він зробив великий дарунок сенаторові МекКарті і його політичним однодумцям. Захід мусить бути збентежений, тим паче, що юґославський міністер закордонних справ Коца Поповіч, відбуваючи зараз після того пресову конференцію в Москві, не скористав з нагоди журналістичного запиту, не заперечив Жукову, не покликався на невтральність Юґославії, яка нібито забороняє їй займати становище по будь-чиєму боці у теперішньому світовому двоподілі, а викрутно відповів: „сподіваюсь, що взагалі не буде війни".

Є ще у проголошених в минулу середу офіційних совєтсько-юґославських заявах одна „заковика". У заяві про відновлення співпраці між комуністичними партіями СССР і Юґославії нема нібито нічого страшного. Але що насправді значить ствердження „спільних цілей"? Які є цілі комунізму? Як можна повірити, що комунізм, змагаючи до своєї завітної цілі — заволодіння світом — дійсно буде покладатись тільки на свої комуністичні „ідеї" і відмовиться від сили, як засобу для осягнення цілі?! Як можна повірити в це, коли політична філософія Макіявеллі, згідно з якою ціль освячує засоби, є одним із канонів цілої большевицької системи і всього комуністичного вірування?! А коли Тіто та його кумпани дійсно повірили, що після смерти Сталіна Совєти втратили охоту диктувати сателітам, дадуть їм усім більшу свободу і тому Юґославії — на випадок перемоги комунізму в усьому світі — не загрожує небезпека попасти в повну залежність від Москви, то це ще один арґумент проти тих, хто вірить в юґославську невтральність і легковажить собі замирення Тіта з Хрущовим.

На тлі цих останніх подій загадка Тіта дійсно може хвилювати вільний світ більше, аніж хвилювала раніше. Цієї загадки не було б, якби не існувало московської примари. Насправді, — нема комуно-китайської проблеми, нема проблеми індійської чи єгипетської невтральности. Нема також проблеми, зв'язаної з підозрілою грою Тіта. Є тільки одна центральна і єдино істотна проблема — московського імперіялізму в сучасній большевицькій поставі, а всі інші питання — це тільки „відноги" тієї одної, великої, потворної загрози.

Мілена Рудницька

КРИВАВИЙ ТИЖДЕНЬ ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ

Коли в досвітніх годинах ранку 22 червня 1941 р. впали на Львів та на інші західньоукраїнські міста перші бомби з німецьких бомбардувальних літаків і населення зрозуміло, що оце почалась німецько-совєтська війна, ніхто, мабуть, не радів більше, як політичні в'язні, що ними були переповнені большевицькі тюрми по всій території Західньої України. Раділи надією, що ось-ось відчиняться тюремні брами і вони вийдуть на волю... Раділи, нещасні, не припускаючи, якою жахливою смертю судилось їм згинути вже в найближчих днях і годинах...

Як відомо, німецькі воєнні дії застукали большевиків зненацька. Підтвердив це недавно Хрущов у своїй обвинувальній промові проти Сталіна на 20-му з'їзді комуністичної партії, зарахувавши своєму колишньому шефові й товаришеві в злочинах цю непідготовленість СССР до війни, як один з головних закидів.

І справді, німецька офензива не натрапляла в початковій стадії майже на жаден спротив червоної армії. Від першого дня війни родини совєтських службовців покидали в паніці Західню Україну, вслід за ними тікали й самі „апаратчики", і вже 29 червня останні військові частини й енкаведисти залишили Львів. Здавалося, що воєнна хуртовина перейшла через многострадальну Галичину й Волинь так швидко, що не завдала великої шкоди населенню.

Але впродовж цього тижня, від 22 до 29 червня 1941 року, в мурах в'язниць західньоукраїнських міст і містечок відігралася жахлива трагедія. Серед найстрахітливіших обставин, що їх може змалювати людська уява, знайшли тоді мученицьку смерть тисячі українських громадян, ув'язнені большевиками як „вороги народу".

Річ у тому, що совєтська окупаційна влада, покидаючи землі Західньої України, вимордувала в найжорстокіший спосіб поголовно всіх арештованих. Коли після відходу червоних окупантів люди кинулися до тюрем, щоб звільнити в'язнів, перед їх очима розкрилася кошмарна картина. В камерах і підвалах лежали гори змасакрованих трупів, скрізь калюжі застиглої крови, подвір'я в'язниць розорані свіжо засипаними ровами й ямами, де кількома шарами лежали спотворені тіла, повітря пересичене розкладом, на кожному кроці сліди катувань і масового морду. Нема сумніву, що вся злочинна акція відбулася за одностайним пляном, виробленим верхівкою НКВД, тому й не диво, що звідомлення з різних місцевостей Галичини й Волині були одне до одного дуже подібні.

Писати про ці речі докладніше — дуже важко. Щоб змалювати весь жах, треба мати перо Данте, або писати тільки стилем протоколу судово-лікарської комісії.

Перше питання, що тиснеться кожному на уста: скільки наших людей згинуло тоді з рук енкаведистів? Ніхто цього не знає. Годі подати бодай приблизне число розстріляних і замучених в'язнів. Ніхто не підрахував трупів, не зробив кривавої статистики. Не було кому цим зайнятися... Обставини для збирання докладної документації, що вимагала б дріб'язкової праці великої кількости судово-медичних фахівців, були крайньо неприятливі. Це ж були часи воєнного хаосу, громадське життя щойно налагоджувалося, український загал був докраю втомлений. Треба, крім того, взяти до уваги, що стояли гарячі дні і тіла закатованих знаходилися в такому стані розкладу, що будь-які досліди були вже неможливі. В багатьох випадках німецька військово-санітарна влада, щоб запобігти пошестям, наказувала замурувати щільно вікна й двері в'язничних камер і підвалів. Тільки дуже невелика кількість жертв була ідентифікована родинами. Інші тіла похоронили у величезних спільних могилах.

Відомо тільки, що всі західньоукраїнські тюрми були в червні 1941 р. вщерть переповнені. В малих камерах, призначених на 5-6 осіб, тіснилося вдесятеро більше людей. Відомо теж, що в'язні були всякого віку й різного соціяльного стану. Відомо, що в тюрмах були видатні громадські діячі, але й зовсім непомітні сірі люди. Були такі, що вже по кілька чи кільканадцять місяців каралися в слідстві, але й такі, яких притримали на вулиці, або витягли з підвалів кам'яниць тільки в останніх днях. Чоловіки й жінки, молоді студенти й селянські дівчата, юні школярі. Тисячі, тисячі народу...

Ось список місцевостей, до речі неповний, і приблизна кількість жертв, на основі звідомлень, що їх подавала врядигоди українська преса:

Львів. Тюрма при вул. Сапіги і Лонцького — в камерах кількасот трупів, на подвір'ї три великі ями повні тіл. — Тюрма при Замарстинівській вулиці — 600 трупів у підвалах. — Величезна тюрма „Бриґідки" при Казимирівській вулиці — з багатотисячної маси в'язнів врятувався втечею лише невеликий гурт жінок. — Тюрма при вул. Яховича — коло 1.000 в'язнів — всі знищені. — Самбір — знайдено коло 1.200 трупів. — Стрий. Велика в'язниця стрийського суду була вщерть заповнена в'язнями. Всі замордовані. — Станиславів. Приблизна кількість мучеників — 2.500 осіб. — Золочів — знайдено 800 трупів. — Чортків — 800 осіб. Менші місцевості: Бібрка, Камінка Струмилова, Жовква, Комарно, Перемишляни, Отинія, Пасічна — 300 осіб, Буськ, Надвірна — 82 особи, Миколаїв над Дністром, Долина, Лісько. — Волинські міста: Луцьк — 3,862 розстріляних, Рівне, Дубно...

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЕКОНОМІЧНА ВІДСТАЛІСТЬ СССР

Совєтська преса і відповідальні урядові особи виразно стверджують відсталість промисловости і сільського господарства СССР не лише від Америки, але й від таких країн як Польща, Данія, Австрія. 20-й з'їзд компартії визначив головне економічне завдання в тому, щоб „наздогнати і випередити найбільш розвинені капіталістичні країни у виробництві продуктів на душу населення". Навіть коли буде виконана наступна п'ятирічка, то СССР ще не наздожене ЗДА, а лише „значно наблизиться" до американського рівня. Голова Державного Пляну Байбаков заявляє, що „віддаль від нас до ЗДА ще порівняно велика", і що шоста п'ятирічка покликана „значно скоротити віддаль між СССР і найбільш розвиненими країнами буржуазного світу у виробництві продуктів на душу населення". Заступники голови ради міністрів Тевосян, який керує важкою індустрією, на з'їзді заявив, що продуктивністю праці СССР „значно відстає" від ЗДА, де „в цілому ряді важливих і рішальних видів продукції видатність праці у два-три рази вища від нашої."

Головна вада совєтської промисловости — це технічна відсталість заводів і фабрик. Виробництво відбувається напівкустарним способом, з великою витратою робочої сили. Висунено потребу негайного запровадження автоматизації і механізації виробництва. З цією метою створено нове міністерство автоматизації та приладобудування і Державний Комітет в справах нової техніки. Партія й уряд рішили перехопити існуючий досвід на Заході. Академік Артоболевський заявляє: „Треба пильно вивчити досвід закордонної науки, критично оцінювати її і використовувати все позитивне, що вона дає в ділянці техніки і технології." В СССР виходить ціла серія журналів, які інформують про технічні видання. Добра половина реферованих книжок припадає на книжки закордонних авторів. Совєтські технічні журнали постійно друкують матеріяли про досягнення закордонної промисловости. Журнал „Строительная Промышленность" (ч. 1, 1956) детально передрукував з американського журналу „Iron and Steel Engineer" (ч. 12, 1954) процес будови металюрґійного заводу в м. Фейрлесі. Совєтські видання вміщують реклями англійських фірм, які виробляють і продають верстати, машини і різні частини для фабричного устаткування.

Таке ж велике зацікавлення досвідом „капіталістичних країн" помітне і в сільському господарстві. Совєтська сільсько-господарська делеґація, що була минулого літа в ЗДА, зібрала багато чого для себе корисного. Голова делеґації Мацкевич у часописі „Сельское хозяйство" видрукував великий звіт про американське сільське господарство. 7-го лютого в Колонній залі Кремлю з рамени Академії Наук і інших високих установ він виступив з доповіддю про подорож совєтської сільсько-господарської делеґації в ЗДА і Канаду. В цей же приблизно час вийшла з друку його книжка п. з. „Що ми бачили в ЗДА і Канаді" (тираж 200.000 примірників, розмір 240 сторінок). Інша делеґація минулого літа подорожувала по Англії. Керівник цієї делеґації, міністер радгоспів Бенедіктов опублікував книжку п. з. „Що ми бачили в Англії". Бенедіктов високо оцінив рівень сільського господарства Англії і заявив, що англійський досвід треба застосовувати в СССР. В Англії він закупив чимало сільсько-господарських машин і насіння. Тепер у Совєтському Союзі запроваджується англійські методи доїння корів, годівель свиней, систему обліку і інше. Цілковито запозичено американську методу вирощування кукурудзи. Також друкується книжки закордонних авторів з ділянки сільського господарства. Останнім роком в Москві опубліковано такі книжки англійських авторів: „Ґрунти і добрива" — Бен Фармена, „Єгипетський бавовник" — Бравна, „Вирощування помідорів" — Алертана, „Свинарство" — Дейвідсона і багато інших. Протягом останнього року видано в СССР 185 назв англійських перекладів.

Совєтське гасло „наздогнати і випередити найпередовіші капіталістичні країни" — не нове. В 1929-30 роках Совєти запевняли, що вони це гасло здійснять за десять років. Пізніше, 31 січня 1935 р. тодішній комісар важкої промисловости Орджонікідзе говорив: „... ми виходили з засади великого вчителя Леніна „наздогнати й випередити" і вказівок нашого вождя товариша Сталіна на першій нараді господарників, який говорив, що „ми відстали від передових країн на 50-100 років. Ми мусимо пробігти цю відстань за десять років."

Тепер хрущовське колективне керівництво не визначає речинця в десять років. Воно не вірить в свої сили і спроможності. Воно говорить лише про „історично найкоротші терміни" і про наполегливість у намаганні наздогнати і випередити найпередовіші країни.

Л. Лиман

ХТО РОЗБУДИВ МЕНЕ...

Хто розбудив мене за-рана?
Поставив квітки на вікні?...
Там — тінь одбилась на стіні..
І чути спів... То ти, кохана?

Моя душа од щастя п'яна:
Малюнки, пахощі, пісні...
Цей день — мій день!
[Життю осанна
За всі дарунки осяйні!

Проснувсь я...
[Так! Усе омана!
Те щастя марилось у сні...
Не видно сонця з-за туману.

А ніч спалила всі огні...
Горить у серці давня рана,
І не заснути вже мені!

ФЕД. ПЕТРУНЕНКО

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(18)

О. Кульчицький

ПСИХОСОЦІЯЛЬНІ АСПЕКТИ „МОЙСЕЯ"

Відношення до провідника

Амбіваленція, двовартність цього відношення зазначується в „Мойсею" в ось якому запиті:

Чи прийдеться розбить, розтоптать,
Як гнилую колоду,
Кого наші батьки і діди
Звали батьком народу?

Ще яркіше це подвійне відношення до батька-провідника зазначено у строфі:

„Най загине!" — кругом загуло.
„І ось тут йому й амінь!"
Тільки диво, ні одна рука
Не сягнула по камінь.

Настанова маси до провідника, що її виявляє своєю поведінкою викристалізована із маси юрба, визначена давнішою постановою і актуальним поштовхом до її виконання:

„Чи ж забули так скоро свою
Угорашню ухвалу?

„За каміння! Він кпить собі з нас,
Так як кпив разів много.
Най загине він краще один,
Як ми всі через нього!"

Але цій настанові протиставиться пізніше голос „туги, що ходить по голій горі" та „підіймає в душі голоси, що давно вже замовкли". Вони виринають із найдавніших „років людського життя, із років дитинства". Засуджений на „побиття камінням" провідник, повертається викидом сумління і спогадом батька:

„Що ще вгора байдуже було,
Нині любе й шановне;
Що ще вгора топтав, оплював,
Нині святости повне.

Те незриме, несхопне, що все
Поміж ними горіло,
Що давало їм змисл життєвий,
Просвітляло і гріло."

Те, що в індивідуальній душі бриніло ніжним спогадом батька, — у площині збірноти росте у згадці і уяві до розмірів надприродньо велетенського, а ще більше таємного, надлюдсько-гігантського силуета, що своєю надприродністю і таємничістю вказує на своє походження із магічно-мітотворчої сфери „несвідомого" збірноти:

„Там високо над гвари землі,
Над всі шуми і згуки
Він стоїть і до неба простяг
Розпростерті руки.

У сходовому сяйві небес,
В пурпуровім промінню
Колосальний його силует
Видно геть у пустиню.

І летять із єврейських шатрів
Затурбовані зори
Мов гонці до Ґіганта того
На осяяні гори."

Відношення маси до провідника, визначене оцими поетичними образами, відповідає психоаналітичному поглядові Фройда (головно „Тотем" і „табу") на лібідональну структуру маси, та поглядам Юнґа на архитипічні чинники колективного несвідомого.

За Фройдом усі форми суспільного життя від маси почерез юрбу до різнородних груп та й найвищої — національної, — мають „лібідональну структуру" в тому розумінні, що основною силою суспільних взаємовідношень є „лібідо", — любов в найширшому розумінні.

Справа стає ясніша, якщо зважити, що за поглядами Фройда не тільки сексуально обумовлена любов, але всі її форми, батьківські і дитячі, приязнь, любов ближніх чи навіть ідей, наскільки всі вони творять суцільність тенденцій, визначених схильністю до посвяти себе і до наближення до улюбленого, до інтимного контакту із ним, — треба вважати за „лібідо".

В суспільному житті зазначуються два роди стосунків: такі, що є перенесенням на суспільність, стосунків дітей до батька і стосунків братерських у нутрі родини. Перші є наставлені на ідентифікацію, утотожнення члена суспільства з ідеалом чи особою, що заступає місце батька, яка то ідентифікація в'яже поміж собою зідентифікованих, як синів одного батька. Другі стосунки, що є перенесенням стосунків братерства на суспільність, є наставлені на справедливість, на однакове відношення до всіх членів групи, що їх вважається братами,

КАТИ ПРО СЕБЕ

ТЕКСТ СЕКРЕТНОЇ ПРОМОВИ ХРУЩОВА ПРО ЗЛОЧИНИ СТАЛІНА

(14)

ТРАГЕДІЯ СТАРОГО БОЛЬШЕВИКА

Ось що писав старий комуніст товариш Кедров до Центрального Комітету через товариша Андреєва (товариш Андреєв був тоді секретарем ЦК):

Звертаюся до вас за поміччю з темної камери Лефортівської в'язниці. Хай мій крик розпачу досягне ваших вух. Не залишіться глухі. Візьміть мене під свою охорону. Благаю вас, допоможіть мені позбутися нічного кошмару допитів і доказати, що все це — тільки помилка.

Терплю навинно. Прошу, повірте мені! Час виявить правду. Я не є агентом-провокатором царської охрани, я не є членом антисовєтської організації, у чому обвинувачують мене на підставі доносів. Я не винен також у ніяких інших злочинах супроти партії і уряду. Я — старий, незаплямований большевик. Я чесно боровся майже 40 років у рядах партії за добро і щастя народу. Тепер мене, 62-літнього чоловіка, слідчі піддають найсуворішим найжорстокішим і найгіршим методам фізичного натиску. Вони не всилі вже усвідомлювати собі своєї власної помилки і пізнати, що спосіб, яким вони розглядають мою справу — нелеґальний і недопускальний. Вони пробують виправдати свої дії, називаючи мене затятим і запеклим ворогом, і жадають ще більших репресій. Але хай партія знає, що я невинен і що нема тут нічого, що могло б перетворити вірного сина партії у ворога, навіть якби йому прийшлось віддати свого духа.

Але я не маю виходу. Не можу відвернути від себе нових, найсильніших ударів, які швидко наближаються. Проте, все має свою межу. Мої тортури дійшли до краю. Моє здоров'я зламане, мої сили й енерґія вичерпані, кінець вже недалекий. Померти в совєтській в'язниці, затаврованому, як підлий зрадник батьківщини — що може бути страшнішого для чесної людини. І яке воно все страшне! Безмірна гіркота і біль стискають моє серце. Ні, ні! Цього не буде, цього не може бути! — кричу. Ані партія, ані совєтський уряд, ані народний комісар Л. П. Берія не допустять такої жорстокої несправедливости, якої не можна направити. Я твердо переконаний, що, при спокійному, об'єктивному розгляді, без ніяких фальшивих фраз, без гніту і без жахливих тортур, було б легко розкрити безпідставність обвинувачень. Глибоко вірю, що правда і справедливість переможуть. Вірю, вірю!..

Військова Колеґія знайшла, що старий большевик, товариш Кедров, невинен. Але, не зважаючи на це, його розстріляно з наказу Берії. (Обурення в залі).

САМОГУБСТВО ОРДЖОНІКІДЗЕ

Берія повівся так само жорстоко супроти родини товариша Орджонікідзе. Чому? Во Орджонікідзе старався перешкодити Берії у здійсненні ним його ганебних плянів. Берія відсунув із своєї дороги всіх людей, які могли б йому перешкодити. Орджонікідзе був завжди противником Берії, і говорив про нього Сталінові. Замість розглянути справу і вжити відповідних заходів, Сталін дозволив зліквідувати брата Орджонікідзе і довести його самого до такого стану, що він був примушений сам застрелитись. (Обурення в залі). Таким був Берія.

Центральний Комітет здемаскував Берію незабаром після смерти Сталіна. У висліді особливо детального правного розсліду, стверджено, що Берія доконав страшних злочинів, і Берію розстріляно. Виринає питання: чому Берії, який зліквідував десятки тисяч партійних і совєтських працівників, не здемасковано за життя Сталіна? Його не здемасковано раніше, бо він дуже хитро використовував слабості Сталіна. Годуючи його підозрами, він допомагав Сталінові в усьому і діяв з його допомогою.

Товариші! Культ особи досягнув таких потворних розмірів головно через те, що сам Сталін, використовуючи всякі можливі способи, підтримував ґльорифікацію своєї власної особи. Це доведено численними фактами. Один із найбільш характеристичних прикладів самоґльорифікації Сталіна і відсутности навіть елементарної скромности є видання його „Короткої біографії", яка появилася в 1948 році. Ця книжка — це вираз найбільшої підлесливости, це приклад, як робиться з людини півбога, як перетворюється її в непомильну святість, „найбільшого вождя", „найвизначнішого стратега всіх часів і народів". Врешті не можна знайти слова, яким не підносилося б Сталіна до небес.

КНИЖКА ЗРЕДАҐОВАНА СТАЛІНИМ

Не потребуємо наводити прикладів огидного плазування, що ним сповнена ця книжка. Єдине, що ми хочемо сказати, це те, що все в ній схвалене зредаґував Сталін особисто і дещо дописав він таки сам власною рукою на рукописі книжки.

Що ж таке вважав Сталін за особливо важливе, щоб було воно доконче в цій книжці? Чи він хотів охолодити запал підлабузників, що компонували його „Коротку біографію"? Ні! Він повідзначав багато місць, де — на його думку — похвала його заслуг була недостатня.

Ось кілька прикладів, характеристичних для енерґії Сталіна, доданих власною рукою самого ж таки Сталіна:

„У цій боротьбі проти скептиків і капітулянтів, троцькістів, зінов'євців, бухарінців і каменєвців, що вкінці об'єдналися, після смерти Леніна, провідне ядро партії (Хрущов в цьому місці не назвав прізвищ, але вони є в тексті згаданої книжки: „яке складалося з Сталіна, Молотова, Калініна, Ворошилова, Куйбишева, Фрунзе, Дзержинського, Каґановіча, Орджонікідзе, Кірова, Ярославського, Мікояна, Андреєва, Шверніка, Жданова, Шкірятова та інших") було тим, що вдержало високо великий прапор Леніна, що об'єднало партію під його наказами і привело совєтський народ на широкий шлях індустріялізації країни і колективізації сільського господарства. Провідником цього ядра і рушійною силою партії і держави був товариш Сталін."

Це дописав Сталін сам. Після цього він додав:

„Не зважаючи на те, що він довершив своє завдання як проводир партії і народу з найвищою майстерністю і користуючись безмежною підтримкою всього совєтського народу, Сталін ніколи не дозволяв спотворювати свого діла найменшим навіть натяком на пиху, зарозумілість чи самовлесливість".

Де і коли міг би якийсь провідник так себе звеличувати? Чи це достойне керівника марксівсько-ленінського типу? Ні! І Маркс і Енґельс саме проти цього виступали дуже рішуче і безоглядно. І це було тим, що завжди дуже гостро засуджував Владімір Ілліч Ленін.

В первісній редакції книжки Сталіна була така сентенція:

„Сталін — це Ленін сьогоднішнього дня".

Ця сентенція видалася Сталінові надто слабкою, і він власною рукою змінив її так:

„Сталін — достойний продовжувач справи Леніна, або, як кажуть в нашій партії ,Сталін — це є Ленін нинішнього дня".

Вачите, як гарно воно сказане, не так народом, як самим Сталіним!

Ми могли б подати багато таких самохвальних оцінок, вписаних у первісну редакцію тексту рукою самого ж таки Сталіна. Особливо щедро нагороджує він себе самого оцінками, що стосуються його військового генія, його незвичайного стратеґічного таланту.

Я зацитую ще одну вставку, зроблену Сталіним на тему сталінського військового генія. Він дописав:

„Передова совєтська наука про війну дістала дальший поштовх для свого розвитку з рук товариша Сталіна. Товариш Сталін опрацював теорію перманентно діючих факторів, які вирішають вислід вони, теорію активної оборони і законів контрнаступу й наступу, теорію співдіяння всіх родів війська і зброї у сучасній війні, ролі масового концентрування великих танкових з'єднань і летунських сил у новітньому веденні війни, і ролі артилерії, як найгрізнішої збройної сили. В різних стадіях війни Сталінів геній знаходив єдиноправильну розв'язку, що брала до уваги всі обставини в даній ситуації." (Рух в залі).

І далі писав Сталін:

„Військова майстерність Сталіна виявилася і в обороні і в наступі. Геній товариша Сталіна дав йому можливість передбачити пляни ворога і здобути над ним перемогу. Битви, що в них товариш Сталін керував совєтськими арміями, є блискучими зразками геніяльної вмілости".

Такими словами оцінено Сталіна як стратега. Хто це зробив? Сам Сталін, не в ролі стратега, але в ролі редактора, одного з головних творців власної самохвальної біографії.

Такі факти, товариші. Ми повинні б радше сказати: такі ганебні факти.

І ще один додатковий факт з тієї самої „Короткої біографії" Сталіна. Як відомо, „Короткий курс історії ВКП(б)" був написаний окремою комісією ЦК партії.

(Далі буде).

СЛОВО ДО КРАЮ

ВИГОЛОШЕНЕ ПРОФ. Р. СМАЛЬ-СТОЦЬКИМ 20-ГО ТРАВНЯ ЧЕРЕЗ „ГОЛОС АМЕРИКИ" ВІД ІМЕНІ КОНФЕРЕНЦІЇ В МАРКЕТ УНІВЕРСИТЕТІ ПРО „ЦЕРКВУ ПОЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАВІСОЮ"

„Дорогі сестри й браття поневоленої большевиками комуністами України! Найбільший Християнський Університет Америки Маркет зорганізував 20-го травня, в неділю, величавий „День Церкви поза залізною завісою" під протекторатом Архиєпископа Мілвоки Альберта Маєра. Розпочався цей день Греко-Католицькою Службою Божою за благословенням Архиєпископа-екзарха Константина Богачевського, правив ігумен Василіян Нестор Феціца, проповідь про переслідувану Церкву виголосив Владика латинського обряду Роман Аткельскі, а співав славний хор Церкви св. Николая з Шикаґо. По обіді відбулася тригодинна конференція науковців, що з'ясували слухачам стан Церкви під комуністичною диктатурою. З жахом прислухалися американці доповідям професорів про те, що посіпаки сатани, комуністи - безбожники творили й творять з вірою Христовою в Україні, Вілорусі, Польщі, Литві, Чехословаччині, Угорщині, Румунії, Болгарії та інших краях. Професор Джорджтавнського Університету, американець українського роду Лев Добрянський, змалював долю християнства в Україні, як то поміж 20-ми і 30-ми роками комуністи антихристиянськими погромами знищили українську Православну Церкву, замордувавши Митрополита Липковського, 34-ох Владик і понад 3,000 священиків; як то по 1945 році сталіністи вимордували 10 греко-католицьких Владик, знищили терором Греко - Католицьку Церкву, як то сучасні наслідники й колишні співробітники злочинця Сталіна й досі знущаються по сибірських тюрмах з її Митрополита - мученика Сліпого та решти Владик. Ось таку цікаву нам засада релігійної свободи, гарантована сталінською конституцією!

Ми науковці, професори американських університетів, свідомі того, що релігійна свобода нероздільна від академічної й політичної свободи. Тому ми піднесли наш голос в обороні переслідуваного християнства, і тому ми теж уважали нашим обов'язком предложити всі факти переслідування Церкви судові громадської опінії вільного світу та його сумлінню. Водночас ми перестерегли американців, що всі ті псевдохристиянські місії, які в дійсності висилає у вільний світ патріярх безбожників, комуніст Хрущов, — що всі вони мають єдине завдання: приспати чуйність вільного світу! Але не обмануть ленінята - сталінята нікого, не ошукають нікого сучасні Распутіни — запевняємо Вас, сестри й браття. Як знаменитий протестантський проповідник Білі Ґреґам написав 1 серпня 1955 року у Ню Лідері: „Комунізм це віроісповідання сатани, це боротьба антихриста проти Христа!" Весь вільний світ правду знає, — і знає теж, що поміж розлюченою а усміхненою сатаною різниці немає!

Наша конференція доручила мені переслати всім Вам сердечне вітання! Влада комуністів - сатаністів не дозволила надрукувати Вам ще ні одного видання Святого Письма, Вашою мовою, мовою Тараса Шевченка! Тому побожно читайте надхненний християнством „Кобзар" нашого Батька Тараса і пам'ятайте, що „встане правда, встане воля, і Тобі одному помоляться всі язики во віки і віки!" Христос Воскрес! — гукаємо Вам усім, сестри й браття, з вільної землі Вашинґтона, з нашої вільної Америки!"

КРИВАВИЙ ТИЖДЕНЬ ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ

(Закінчення зі стор. 2).

Годі промовчати факт бестіяльських знущань. Бо треба знати, що не всі в'язні згинули від кулі в чоло чи в потилицю. Багатьох замучили енкаведисти з садистичною кровожерливістю. Ось кілька уривків з недоступного сьогодні українського щоденника, що виходив у Львові впродовж липня 1941 р. як орган управи міста: Самбір. „В тюрмі знайдено змасакровані у жахливий спосіб тіла. Деякі помордовані мали в устах шмати й пісок, інші відрізані нігті, пошматовані обличчя, виколені очі, відрізані носи, повибивані зуби. У жінок були відрізані груди, розпорені животи, повиривані жмути волосся." (ч. 5 з 11 липня 1941). — Стрий. „В льохах лежали трупи без голови, помасакровані до непізнання, інші без рук, без ніг. Також канал був забитий трупами." (ч. 6 з 12 липня 1941). — Станиславів. „Входимо в залю тортур. Вицементована з відпливом посередині підлога цілком закривавлена; кров заціпеніла, почорніла; по стінах сліди струмків крови. У залі безліч різнородного „приладдя": щипці, кліщі, молотки, корсети з набитими цвяхами, які накладали тортурованим на груди, електричне крісло з різними дротами і дротиками. Бачимо розторощені прикладами рушниць обличчя, виколені очі, поломані ребра, хребти та кості." (ч. 9 з 16 липня 1941 р.). — Золочів. „Сліди страшних катувань можна знайти в камерах і на коридорах, де залишилося багато крови. Також по відрізаних частинах тіла, вухах, виколених очах, вирізаних язиках, поломаних ногах, можна уявити собі, якою жахливою смертю згинули мученики". (ч. 11 з 18 липня 1941 р.).

***

Як неуважно ставиться наше громадянство до пам'яти своїх замучених братів і сестер! Від їх трагічної смерти минає 15 років. Що зробили ми у вільному світі, щоб зібрати матеріяли про їх страдництво та пошанувати їх пам'ять? Чи видано друком бодай невеличку брошуру, чи записано кожний факт, кожне прізвище? Чи відтворено на основі зізнань живих ще свідків бодай у загальних рисах картини подій? Чи з нагоди 15-річчя відправляються Богослужби й панахиди за відомих нам і безіменних мучеників? Якщо про опублікування матеріялів не подбали політичні чинники, яких обов'язком було б це зробити, чому не постане комітет з ініціятиви родичів і приятелів замордованих в'язнів?

Впродовж усієї історії людства завжди було так, що темні сили вбивають тіло, щоб убити ідею. І завжди тріюмфує ідея, окуплена кров'ю мучеників. Але містична сила мученицької смерти робить чудеса тільки під умовою, коли вона знаходить відгомін у крові і в серцях тих, що залишилися живі.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мін.

Академія в честь Симона Петлюри.

Міста Міннеаполіс та Сент-Пол були одними з перших міст в ЗДА, де повстав комітет для влаштування Академії в 30-ту річницю смерти Головного Отамана військ є голови Директорії УНР сл. п. С. ВВ. Петлюри після заклику управи загальногромадського комітету ЗДА в Ню Йорку за підписом ген. О. Загродського. За організацію місцевого комітету в Твін Сіті взялися українські ветерани на чолі з ген. К. Смовським, зумівши обєднати біля себе з усіх 26-ти існуючих в Твін Сіті товариств та організацій аж 20 активних представників, які дня 11-го лютого ц. р. створили діловий комітет.

Оця єдина і організована постава українського громадянства в Твін Сіті свідчить про монолітність українського національного духа в відповідальну і важливу хвилину.

Відзначення пам'яти Великого Сина Народу в обох містах. У всіх православних церквах Твін Сіті були відправлені Панахиди по сл. п. великому покійникові. 26-го травня в громаді св. Юрія Переможця діти влаштували вечір для відзначення пам'яти Головного Отамана. В програму скромного вечора входили такі точки: Вступне слово ген. К. Смовського, марш дітей з прапорами та вшанування пам'яти Головного Отамана вставанням і трихвилинною мовчанкою, реферат про С. В. Петлюру А. Бриня, декламація гуртківцями вірша „Дітям про Петлюру" (О. Костюка), Б. Романенком вірша М. Щербака „Петлюра", слово про Ольгу Петлюру, дружину покійного Головного Отамана — п. В. Єрмоленко. Після закінчення вечора діти провели збірку грошей на храм-пам'ятник св. Симона в Парижі. Відспіванням національного гимну закінчено скромний вечір. Присутніх дітей та батьків було коло 50 осіб.

Приємним був той факт, що участь у вечорі приймали батьки і діти всіх церковних громад, православних і греко-католицьких.

27-го травня відбулася в м. Міннеаполіс урочиста Академія для відзначення 30ої річниці смерти Гол. Отамана військ і Голови Директорії Держави У. Н. Р. при співучасті всього українського громадянства. Більше ніж скромна, але щира запало виконавців програма, тривала дві години.

Вдалим і практично-розумним було поєднання окремих точок програми в виконанні знаних широкому загалові осіб з точками в виконанні талановитої молоді і талановитих українських дітей. Ушанування пам'яти Державного Мужа дітьми й молоддю такого талановитого розмаху, як О. Менжега, І. Віляк та Л. Мінкович було справжньою мистецькою насолодою для слухачів.

Діти театрального кружка при церкві св. Юрія продеклямували вірш „Діти для С. Петлюри", твір авторки О. Костюк. П. Ж. Берецька проспівала „Хмари", слова В. Вороного, муз. Лопатинського та „Аве Марія" муз. Баха. Приймали участь в програмі відомі співаки: О. Сагуленко (виконав пісні: „Ой Дніпре, мій Дніпре", слова Т. Шевченка, муз. М. Лисенка та „Наша пісне дзвени", слова Василовського, муз. Гавриленка (та от. протот. М. Поліщук) співав „Ой, чого ж ти, дубе", муз. Стеценка та „Ой, літа орел" муз. М. Лисенка). Пані О. Бринь вдоволила багатьох своїм виконанням пісень „Любіть Україну", слова В. Сосюри, муз. Фоменка та „Нагадай рандуру", слова Калюжного, муз. Г. Кипастого. Змістовний вірш, присвячений пам'яті Головного Отамана і написаний от. А. Кістем колишнім старшиною армії У. Н. Р., що знав особисто Головного Отамана, продеклямувала вміло і захоплююче О. Хоролець. На закінчення програми громадський хор під диригуванням от. прот. М. Бриня проспівав з успіхом „Журавлі", муз. К. Стеценка та „Із-за гори сніжок летить", муз. М. Леонтовича. Реферат про сл. п. Головного Отамана прочитав полк. армії УНР В. Філонович.

Майстерне оформлення сцени артиста маляра О. Булавицького заокруглювало вартість Академії. Почесну варту біля портрету Покійного Головного Отамана та по обох сторонах палаючого під ним жертовника тримали ветерани армії УНР, обох її складових частин, — наддніпрянської і галицької.

Академія була підготовлена сумлінно.

Д-р О. Лютий-Лютенко.

Йонґставн, Огайо

Жалобна Академія.

Українське жіноцтво м. Йонґставну та Відділ „Самопомочі" і Осередок СУМА в Йонґставні влаштували 20-го травня ц. р., Жалобну Академію для вшанування світлої пам'яти 500 українських жінок, які згинули геройською смертю під совєтськими танками в концтаборі Кінґір в Казахстані в 1954 р.

Академію відкрила сеньйорка тутешнього жіноцтва, містоголова Відділу УККА, п-і М. Періґ, яка пояснила присутнім значення Академії, представила коротко цю сумну подію з мартирології українського народу та візвала присутніх вшанувати світлу пам'ять наших геройських жінок вставанням з місць та хвилинною мовчанкою. Під час цього піднялася куртина, і присутні побачили на сцені вдалу інсценізацію, яку проєктував і підготовив В. Прокопюк. Жінок - невільниць представляли пані: Гливи, Рибалт, Бура, Цибульська і Війовська, а совєтським танкістом був п. І. Ліщак.

Панна Естер Набережна відспівала Американський Гимн, а чоловічий хор „Трембіта" під диригентурою п. М. Штиня заспівав пісню-молитву „Боже Великий, Єдиний".

Гарне вступне слово виголосив о. І. Зрада, помічний душпастир при українській католицькій церкві Пресв. Тройці, по чім панна Орися Штинь заграла на фортепіяні „Жалобний Марш" Шопена. П-і О. Горбачевська деклямувала Б. Нижанковського „У воскрений день", а чоловічий хор „Трембіта" відспівав дві пісні: „Коли ви вмирали" та „Сховалося сонце за степом". Солістами були п. М. Михович та п. Г. Луць.

Головним пунктом Академії був дбайливо опрацьований реферат пані мґр. К. Жмуркевичевої з Воррен, Огайо. Вона змалювала ті всі терпіння, які вже так довго мусить переносити український нарід під большевицькими варварами та докладно представила тло і самі події морду безборонних українських жінок в концтаборі Кінґір. Цей реферат нагороджено оплесками. По рефераті п-і В. Стахурова відчитала відповідні резолюції, які прийнято акламацією, та які вислали визначнішим урядовим особам.

Друга частина Академії була присвячена світлій пам'яті всіх знаних і незнаних Героїв і Героїнь, які згинули за Україну, з окремим відмічeнням сл. п. Симона Петлюри, якого тридцятиліття трагічної смерти припадає в цім місяці. Цю частину розпочав чоловічий хор „Трембіта" відспіванням Сметани „Слава героям", по чім учень Тарас Горбачевський віддеклямував Лепкого „Героям". Відповідний до хвилі та гарно опрацьований реферат виголосив п. М. Михович з Йонґставну. Слідувало сольо на флейті (Чайковського „Марш"), яке заграв п. М. Штинь під фортепіяновий супровід своєї дочки Орисі Штинь, а відтак чоловічий хор „Трембіта" відспівав Лисенка „Ой що ж то за ворон". Сольо співав п. М. Михович. Академію закінчено відспіванням українського національного гимну всіми присутніми.

Весь чистий дохід з добровільних датків відіслано до УККА з призначенням для українських інвалідів.

Цього самого дня, перед Академією, відправлено Панахиди в обох місцевих українських церквах.

Д-р Роман Стахура.

Конференція американських президентів відкладена

Панама Сіті, Панама. — Панамський уряд повідомив 20-го червня, що запланована на 25-го червня Конференція Президентів Американських Держав не відбудеться, бо її відкладено на неозначений час внаслідок недуги президента Айзенгавера. В політичних колах передбачають, що ця конференція може відбутися в липні цього року. Вона мала відзначити 130-річчя першої Панамериканської Конференції, яка відбулася в Панама Сіті від 22-го червня до 15-го липня 1826 року. Президент і майже всі південно та середньоамериканські президенти дали були згоду взяти участь в цій конференції.

Грозить зірвання дипломатичних взаємин Зах. Німеччини з Москвою

Бонн. — Відносини між Німецькою Федеративною Республікою і Совєтським Союзом страшенне погіршились — стверджує західня преса. В останню п'ятницю 22 червня появилось офіційне повідомлення в совєтській агенції ТАСС, яке атакувало канцлера Аденауера тоном, що пригадував цілком часи холодної війни. Совєтський уряд, очевидячки, освідомивши собі препогане враження в міжнародній опінії, що його викликали цинічні завваги Хрущова на тему з'єдинення Німеччини, зроблені в розмові з французькими державними діячами під час їх недавніх відвідин у Москві, заперечує, наче б узагалі Хрущов щось таке казав, при чому атакує виключно канцлера Аденауера за його заяви, які Аденауер зробив на пресовій конференції після свого повороту з ЗДА і під час свого перебування в ЗДА. Тим часом канцлер Аденауер покликався виключно лише на інформації, що їх дістав від французького прем'єра Молле несповна місяць тому під час безпосередніх розмов із Молле у справі Зарщини. Інформації Молле потвердив також французький міністер закордонних справ Піно. Хрущов заявив був тим французьким міністрам, що „краще, щоб ми затримали своїх 17 мільйонів німців, а ви своїх 50, ніж мати 70-мільйонову з'єдинену Німеччину, хоч би вона навіть деклярувала свою невтральність". Французька преса підтримує тепер Аденауера, що він коректно зрозумів французькі інформації про відмову большевиків погодитись на з'єдинення Німеччини. Західньонімецька відповідь на комунікат ТАСС-а гострими словами таврує цю політику совєтського уряду. Москва настоює, що шлях з'єдинення Німеччини веде через безпосередні розмови Західньої Німеччини з східньо - німецькими комуністами, які з свого боку не залишають сумнівів, що їх згода на з'єдинення вимагала б не тільки виступлення Західньої Німеччини з НАТО, але й створення „народного фронту", себто уряду з участю комуністів, та збереження в Східній Німеччині комуністичних порядків. В суботу 23 ц. м. німецька амбасада в Москві запротестувала проти арештування перед будинком амбасади, але вже на її терені, двох чоловіків, які голосно заявляли, що вони німці. „Ні, ви росіяни", сказали совєтські міліціонери і забрали їх геть. Німецько-совєтські відносини такі напружені, що їм грозить зірвання — твердить американська преса.

Ґамаль Абдель Насер — президентом Єгипту

Каїро. — В неділю 24-го червня ц. р. прем'єр Ґамаль Абдель Насер, фактичний диктатор Єгипту від часу військової революції в Єгипті — 23-го липня 1952 року, — був обраний в першому загальному голосуванні в Єгипті — президентом Єгипетської республіки. Першим, але не виборним, президентом був генерал Мохаммед Наґіб, зараз після проголошення Єгипту республікою 18-го червня 1953 року, але після атентату на Насера 26 жовтня 1954, коли генерала Наґіба запідозріли, що він знав про плян того атентату і не виявив був його, — Наґіба скинули і полк. Ґамаль Абдель Насер перейняв також репрезентаційні функції президента, хоч і без титулу. У недільному голосуванні виборці мали відповісти тільки, чи вони „погоджуються" на проєкт нової конституції, чи „не погоджуються". Все одно, як зазначує закордонна преса, всі виборці знали, що коли б навіть всі вони „не погодились", то військово - диктаторський режим залишиться надалі. Управнених до голосування було понад 5.000.000 осіб. Тому, що це було перше загальне голосування в Єгипті в історії того краю, то фреквенція була дуже висока, до 98%. Право голосування мали всі від 18 року життя, також жінки (вперше в Єгипті) і вояки. Голосували коло 150,000 жінок. Ґамаль Абдель Насер був єдиним кандидатом на президента. Здогадуються, що всі теперішні члени уряду залишаться і надалі в уряді, тільки одягнуть цивільні одяги і формально виступлять з армії. Як єдиний військовик в уряді, має залишитись військовий міністер, він же головний командант єгипетської армії, ген. Абдель Гакім Амер. „Демократична" конституція Єгипетської республіки має виглядати так, що парлямент складатиметься з одної партії, т. зв. національної унії. „Вибори" до такого однопартійного псевдопарляменту мають відбутися в жовтні ц. р.

● Нюйоркська Рада Опіки над Дітьми від 2-го липня до 7-го вересня роздаватиме дітям безплатні квитки на переїзд підземкою, щоб вони могли відвідувати музеї, парки, пляжі та розвагові й мистецькі імпрези. Це відноситься до старших дітей, які обов'язані платити за переїзд підземками.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством українських працівників збільшити кадри ідейних

ГОСПОДАРСЬКІ ВІСТІ

ЗАКОРДОННА ТОРГІВЛЯ Й ІНВЕСТИЦІЇ ДАЮТЬ БЕЗПЕКУ Й ДОБРОБУТ КРАЇНІ

Крайова Рада Закордонної Торгівлі повідомляє, що на найближчій конвенції цієї організації головною темою нарад буде гасло: „Закордонна торгівля й закордонні інвестиції дають країні безпеку й добробут". На цій конвенції, яка відбудеться в днях 26-го до 28-го листопада в готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку, буде коло 2.000 делегатів із ЗДА і ззакордону. На порядку нарад буде реферат на тему „огляд і тенденція в закордонній торгівлі і в інвестиціях закордоном". Будуть також говорити про майбутнє закордонної торгівлі ЗДА. Рада Закордонної Торгівлі вказує на те, що в міжнародній політиці звертається тепер увагу на економічні чинники. СССР почав економічну офензиву на відсталі країни світу, і тому ЗДА мусять паралізувати ту совєтську акцію.

ДВА НОВІ НАФТОВІ КОНЦЕРНИ В КАРАКАСІ

Зі столиці Венесуелі Каракасу повідомляють, що там заснували два нові нафтові концерни в надії, що уряд зробить нові нафтові концесії. Ще невідома дата видання цих концесій, але всі сподіються, що станеться це ще в червні ц. р. Ці концерни очолюватимуть місцеві венусуельці ,але обидві фірми працюватимуть при допомозі американського капіталу. Уділи нових концернів продаватимуть на біржах в Ню Йорку, Монтреалі, Торонто і Каракасі.

ЗДА І НАДАЛІ ЗБІЛЬШУЮТЬ ЗАПАСИ ПРИРОДНОЇ ГУМИ

Уряд Оборонної Мобілізації повідомляє, що і в цьому році ця країна купуватиме природну гуму в східньо-азійських країнах, щоб збільшити свої запаси цього сирівця, потрібного для оборонної продукції. Це повідомлення потрібне було тому, що появилася була неправдива вістка, що нібито ЗДА перестануть купувати природну гуму в Азії, бо продукція штучної гуми так збільшилася, що не треба купувати природну гуму закордоном. Внаслідок цієї неправдивої вістки почала була падати ціна на природну гуму в азійських державах.

В ЗДА ІСНУЮТЬ 4,252,000 БИЗНЕСОВИХ КОНЦЕРНІВ

Департамент торгівлі повідомляє, що при кінці 1955 року в цій країні працювало 4,252,000 бизнесових концернів, на 63,000 більше як 31 грудня 1954 року. Це був найбільший зріст концернів від 1948 року, коли скінчився повоєнний зріст різних підприємств. Число підприємств збільшилося в кожній галузі промисловости, за виїмком мануфактури, де зменшилося число концернів. Найбільше, бо аж на 6.5 відсотка, збільшилося число будівельних фірм. Впродовж 1955 число підприємств збільшилося на 374,000, але 311,000 фірм перестали існувати. Число мануфактурних підприємств при кінці 1955 року виносило 308,000, а рік перед тим — 312,500.

ВСЯЧИНА

ПІДЗЕМНІ ПРОТИЛЕТУНСЬКІ СХОРОНИЩА — ЄДИНА ЗАБЕЗПЕКА ПРОТИ РАДІЯЦІЇ

Професор генетики на університеті Джана Гопкінса в Балтіморі, Мериленд, д-р Г. Бентлі Гласс твердить, що єдина певна забезпека проти атомової радіяції після ворожого летунського налету — це підземні протилетунські схоронища, в яких люди повинні жити впродовж двох-трьох тижнів після ворожого налету. Професор Гласс сказав, що евакуація не може бути охороною проти радіяції, бо вона поширюється на дальші терени і триває до трьох тижнів. Ці підземні сховища повинні знаходитись в тих околицях, куди будуть евакуювати населення з великих міст і промислових районів. Професор Гласс говорив про це на Підкомісії для Справ Цивільної Оборони в Палаті Репрезентантів.

НІМЕЦЬКІ ЧОЛОВІКИ ПІД АМЕРИКАНСЬКИМ ВПЛИВОМ ПОМАГАЮТЬ СВОЇМ ЖІНКАМ

Німецькі інститути для дослідів публічної опінії стверджують, що німецькі чоловіки, на взір американців, починають помагати своїм жінкам в веденні домашнього господарства та щораз частіше миють кухонну посуду після їжі. Дійшло до того, що в Дортмунді, 44-річний міський інспектор із Берліну Волфрід Шульц, здобув чемпіонат як найкращий посудомивач для своєї жінки.

ЗЛОВИЛИ РИБУ, ЯКА МАЛА ВИГИНУТИ 50,000,000 РОКІВ ТОМУ

Рибалки з острова Мадаґаскар на схід від Африки зловили коло острова Коморо рибу „коелакант", довгу на шість стіп і шість цалів. На острів вислано військовий літак, щоб негайно перевести її до дослідних лябораторій, поки вона не розклалася. Науковці сподіються, що їм удасться відкрити таємниці передісторичного життя.

Вчені знали, що ця риба жила 300,000,000 років тому, і думали, що та порода риб вигинула вже 50,000,000 років тому. Та недавно зловлено вже рибу цієї породи, а тепер рибалки зловили ще одну рибу „коелакант". „Коелакант" — це чорна, покрита лускою риба, з чотирма плавцями, що з них два є схожі на людські рамена, й за їх поміччю риба може пливати.

ЖІНКА — АМЕРИКАНСЬКИМ ПРЕЗИДЕНТОМ?

Досі не було випадку, щоб жінка була американським президентом, хоч про цю справу згадують перед кожними президентськими виборами в ЗДА. Та малохто знає, що дві американські жінки старалися здобути найвище становище в цій країні, хоч їм це не вдалося. Ці жінки — це Вікторія Вудголл, яка старалася про президентуру в 1872 році, і Белва Локвуд, яка в 1884 році дістала була як кандидатка на президента 4,159 голосів.

Ділимося сумною вісткою з Рідними й Знайомими, що на Рідних Землях у Львові — Знесінні, дня 27-го травня 1956 р. упокоїлася в Бозі на 80-му році життя наша Дорогенька Мати й Бабуня

бл. п. МАРКЕЛЛЯ СІЯК

Горем прибиті:
Марія й Іванка — доньки, Львів
Володимир — син, Лос Анджелес, Каліф.
Роман — син, Реджайна, Канада
Невістки, зяті та внуки.
Вічна Їй Пам'ять!

Дійшла до нас сумна вістка з Батьківщини, що відійшли з Богом від нас у вічність, у Яворові дня 13-го березня 1956 на 62 році життя Наша Братова.

бл. п. НАТАЛІЯ ВОЛОСЯНСЬКА
з дому ЛОМНИЦЬКА

а за нею, дня 11-го квітня 1956 р. на 71. році життя наш незабутній брат

бл. п. АРСЕН ВОЛОСЯНСЬКИЙ
бувший нотар у Золотому Потоці та Яворові.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ з ПАНАХИДОЮ відправиться в укр. католицькій Церкві св. о. Миколая у Пассейку, Н. Дж., при 42 Ван Бюрен вулиці в ЧЕТВЕР, 28-го ЧЕРВНЯ 1956, о год. 8-ій рано.

Брат ОМЕЛЯН з прибитою горем Ріднею.

Короткі Вісті

● Із Східньої Німеччини большевики забрали до Польщі 87 бомбардувальників. З цієї нагоди на бранденбурзькому летовищі відбулася велика парада з участю авіяції. Протягом двох годин совєтські літаки кружляли над летовищем у бойовому порядку, переводячи різні штудерні еволюції.

● В Альжирі арабські терористи у відплату за двох зґільотованих арабів вбили трьох европейців й 14 ранили, між ними 14-літню дівчину.

● Західньонімецький парлямент прислав телеграфічний привіт колишньому президентові ЗДА Едґарові Гуверові у зв'язку з 25-ми роковинами його заяви про те, що ЗДА зрікається дальших грошових претенсій до Німеччини з титулу першої світової війни.

● Англійський уряд звернувся до американського уряду з просьбою, вплинути дипломатичною акцією на Туреччину, щоб вона не робила труднощів у замиренні з Грецією в справі Кипру. На Кипрі живе 400,000 греків і 100,000 турків, але турки бояться репресій, якщо Кипр буде прилучений до Греції.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую тіточного брата Василя Шевцьового з Стрілиск Старих, Вібреччина, який правдоподібно є десь у Ню Йорку. Хто знав би про нього, або він сам прошу зголосити на адресу:
ВАСИЛЬ ТИМКІВ
154 Browning Avenue
Toronto, Ontario, Canada

Пошукую брата Івана Престаша, який виїхав до Америки з с. Поповичі, пов. Перемишль, Зах. Україна. Мала відомості, що він жив в Nanticoke, Pa. Хто знав би про нього або він сам, прошу писати на адресу: Maria Switeck, R. D. Box 155, Hampton, New Jersey.

Пошукую свого рідного брата Михайла САВИЧА з села Руда-Бродська, пов. Броди. Хто знав би, щонебудь про нього або він сам, прошу ласкаво писати на адресу:
STEFANIA MARYLIW
6904 Parkwood Street,
Detroit 10, Michigan
Заграничні часописи прошу про передрук.

Пошукую вуйка Миколу Скриника зі села Слобідка-Колиндяни, пов. Чортків.
Зенон Скриник
632 E. 9th St., New York City

ТАРЗАН, ч. 3690. Знаки клопотів.

TARZAN DRIFTED ABOUT HIS BELOVED CONGO, REVELING IN THE WILD, FREE LIFE.

BUT ONE DAY THE TRANQUILITY WAS BROKEN—AHEAD LAY THE BODY OF A GOMANGANI!

TARZAN INVESTIGATED AND FOUND THE NATIVE'S BACK CRISS-CROSSED WITH UGLY WELTS! THEN HE SCOWLED AS HE WONDERED WHO HAD CAUSED SUCH A BRUTAL KILLING!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Тарзан мандрував по любому Конґо, ведучи дике, вільне життя.

Але одного дня скінчилася ця безтурботність — перед ним лежало тіло ґомангані!

Дослідивши, Тарзан ствердив, що плечі тубільця були помережані жахливими рубцями від ударів батогом!!